

Максютов Андрій Олексійович

к. пед. н., доцент кафедри географії та методики її навчання

Уманський державний педагогічний університет

імені Павла Тичини, Україна

НАПРЯМИ ПЕРСПЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ГЕОГРАФІЇ КУЛЬТУРИ ТА РЕЛІГІЙ

В межах географії культури та релігій слід розглядати всі підходи до вивчення сфери культури та релігій. Різні вчені неоднозначно трактують зміст понять «сфера культури», «сфера релігії» й інші дотичні до цих понять терміни. Це, з одного боку, зумовлене тим, що наука географія культури та релігій перебуває в стадії становлення, з іншого – сфера культури та релігій і сама культура – це складні системні утворення, а тому поняття, які розкривають їх зміст, зазвичай багатозмістовні.

При визначенні предмета й об'єкта дослідження географії культури та релігій необхідно також зупинитися на доказах географічності сфери культури та релігій, що виявляється у таких аспектах:

- розмаїття культурних та релігійних традицій населення у різних геопросторово-часових координатах;
- розвиток інфраструктури культури та релігій (театрів, клубів, кінотеатрів, бібліотек тощо), яка забезпечує культурні потреби населення;
- залежність територіальної диференціації сфери культури та релігій від геопросторових відмінностей у демографічній і природно-географічній ситуації.

Об'єкт вивчення географії діяльності – людина, її поведінка у сфері культури та релігій в культурному часі та просторі у конкретних геопросторово-часових координатах.

Аспект дослідження даної науки становлять територіальні особливості розвитку і функціонування об'єкта географії культури та релігій, а також територіальна організація сфери культури та релігій в умовах інтегрального

суспільного простору і часу, що накладаються на конкретні геопросторово-часові координати.

Метою дослідження географії культури та релігій є виявлення територіальних закономірностей та особливостей територіальної організації сфери культури та релігій як комплексу явищ, процесів і об'єктів. Досягнення цієї мети вимагає розв'язання таких завдань:

- виявлення причини і факторів розвитку сфери культури та релігій в межах конкретної держави і світі загалом;
- з'ясування закономірностей розподілу споруд, в яких здійснюються ті чи інші види культурних або релігійні послуги по території;
- вивчення впливу функціонування видів і об'єктів сфери культури та релігій у конкретних геопросторово-часових координатах на спосіб життя різних соціальних верств населення;
- визначення особливостей поведінки людей в умовах отримання культурних послуг;
- дослідження впливу культури та релігій на формування суспільного розуму та інтелекту на конкретній території;
- вивчення ролі культури та релігій у конкретних геопросторово-часових координатах у формуванні динаміки соціальних процесів;
- дослідження регіональних особливостей розвитку сфери культури та релігій та виявити їх вплив на рівень життя населення.

Предметом географії культури та релігій є територіальна організація сфери культури та релігій світу та її вплив на територіальну організацію суспільства загалом в умовах інтегрального суспільного простору й інтегрального суспільного часу, що накладаються на конкретні геопросторово-часові координати.

Географія культури та релігій виконує численні функції (загальноосвітню, світоглядну, виховну та ін.). Вона допомагає не лише

формувати власний світогляд і створювати свою картину світу, а й свідомо регулювати свої відносини з різними людьми, розвивати у собі толерантність, уміння поважати інші погляди тощо.

Географія культури та релігій входить до складу соціальної географії, отже, є суспільною наукою. Як соціально-географічна наука географія культури та релігій тісно пов'язана з усіма іншими соціогеографічними галузями знань. Насамперед треба наголосити на зв'язках культури та релігій населення зі сакральною географією. Особливо тісні зв'язки спостерігаються між географією культури та релігій і географією людської діяльності, зумовлені тим, що життєдіяльність населення, сакральне життя людини, суспільства сприяли формуванню культури та релігій як у вузькому, так і в найширшому розумінні. Дуже важлива роль географії культури та релігій у формуванні індивідуального і суспільного здоров'я, тому простежуються суттєві взаємозв'язки географії культури та релігій з медичною географією, рекреаційною географією тощо.

В царині цієї галузі знань також необхідне узгодження національної і міжнародної термінології, вироблення методологічних засад перспективного розвитку українських терміносистем, залучення українських термінологів для розробки міжнародних понятійно-термінологічних словників.

Список використаних джерел

1. Ванда І. Соціально-географічні ідеї у працях Степана Рудницького / І. Ванда, Л. Котик, І. Ранця // Історія української географії та картографії. - [зб. матер. третьої міжн. наук. конф., присвяченої 130-літньому ювілею акад. С. Рудницького (Тернопіль, 6–7 грудня 2007 р.)]. - Тернопіль, 2007. - С. 23–29.
2. Гудзяляк І. І. Географія населення : навч. посібник / І. І. Гудзе-ляк. - Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2008. - 232 с.
3. Дубович І. А. Країнознавчий словник-довідник / І. А. Дубович. - К. : Знання, 2008. - 839 с.